

bok recensioner

Stroke

Thule International Symposia,
Skandia group, Stockholm
Nord. Bokhand.:s Förlag 1967.
Pris obekant.

Vaskulära lesioner i hjärnan, med ett folkligt uttryckssätt benämnda slaganfall, är en mycket stor och betydelsefull grupp av sjukdomar, såväl då det gäller dödsfallen som då det gäller av sjukdom orsakad invaliditet. Sjukdomsgruppen är i själva verket den största av alla inom centrala nervsystemet och eftersom den utspelar sig i kärlapparaten och har nära relationer till cirkulationsorgan och blodtryck är den i sig ett paradexempel på nödvändigheten att inom invärtesmedicinens ram bevara de organiska nervsjukdomarna. Anmälaren har själv ingående sysselsatt sig med denna sjukdomsgrupp i olika sammanhang, bl.a. också skrivit ett översiktskapitel i *Nordisk Lärobok i Invärtes Medicin*, del V, upplagan 1958, där det mesta av vår kunskap på ett koncentrerat och överskådligt sätt finnes tillgängligt.

Försäkrings AB Skandia hade nu våren 1966 till ett möte i Stockholm församlat ett antal herrar, som kunde förmodas vara intresserade av apoplexierna och detta mötes anföranden föreligger nu i tryck. Urvalet av föredragshållare var litet egendomligt med före-

dragshållare från U.S.A. och Japan men förbigående av svensk sakkunskap, och måste ha varit dyrbart för bolaget, ett förhållande mot vilket både försäkringstagare och aktieägare måste anmäla betänkligheter. Detta hindrar icke att åtskilliga föredrag var bra. Främst sätter anmälaren således statistikerna, med Larsson i spetsen men också patologerna, med Kleihues och Zülch samt Åström: deras kapitel är klara, utmärkta, instruktiva. Bland klinikerna sätter anm. högst Pearts kapitel om hypertensionen vid njurartärstenos och över huvud utmärkte sig Peart även i diskussionerna för sin klarhet och elegans. Om man nu skall gå över Atlanten efter vatten så måste Robs kapitel om extrakraniell artärobliteration betecknas som gott och även Hööks översikt av rehabilitationsservice av dessa fall var god och värdefull. Med så mycket gott att säga om boken är det synd att andra kapitel var och är, efter publiceringen, så teoretiskt betonade att de drog ner helhetsintrycket. Härtill kom att litteraturarbetet i vissa fall var svagare än lovligt, i något fall t.o.m. avsiktligt otillfredsställande. Med dessa reservationer kan boken för den kritiske och på området kunnige läsaren rekommenderas.

E. Ask-Upmark

Aktiv åldringsvård

PIERCE BUTLER, *Almqvist & Wiksell*. 192 s. Kr. 22:—

Ingen läkare i vårt land har med större koncentration och uthållighet ägnat sig åt uppgiften att analysera, förbättra och propagera för en adekvat och aktiv omvårdnad av åldrande klientel än Pierce Butler. Hans framgångar berodde lika mycket på hans sakliga inlevelse och varma hjärtelag som på hans ihärdighet och ständigt återkommande påminnelser. Resultaten härav avtecknade sig främst

inom hans egen verksamhet i Norrköping. Hans inflytande har dock sträckt sig över hela landet och långt därutöver. Butler var helt engagerad i sin uppgift, trängde djupare och djupare in i problemställningarna allt eftersom hans erfarenheter vidgades. Pierce Butler har med sitt sätt och framträdande gett exempel på en rakt motsatt metod för agitatorisk påverkan än den som vanligen kommer till användning. I detta fall är det en stilla och blygsam agitator som genom sin ihärdighet och odisputabla kunnighet breddat förståelsen för villkoren i åldringsvården.

Innan Butler avled har han lyckats sammanföra sina erfarenheter i en bok "Aktiv åldringsvård", som utgör en sammanfattning av tillhörande socialmedicinska problem. I överensstämmelse med sin stora praktiska erfarenhet innehåller detta hans sista arbete också en stor dossier av diskussioner, slutsatser och anvisningar rörande just den praktiska vården. Professor Gunnar Lindgren, chefen för socialmedicinska institutionen vid Lunds universitet, betonar i ett företal Butlers roll som nydanare och banbrytare inom sitt område. Han framhåller hurusom den aktiva åldringsvård som Butler anvisat måste utvecklas för att om möjligt den katastrofsituation skall kunna avvecklas som det eftersatta vårdområdet befinner sig i.

Författaren meddelar själv om materialet att det utgör en sammanställning av föredrag och artiklar som meddelats i olika auditorier. Hela framställningen genomlysas av den stora betydelse doktor Butler tillmätte den personliga omvårdnaden och kontakten mellan vårdpersonalen och de gamla. Därmed har han själv velat teckna åldringsvårdens ideologi och medverka till att all deltagande personal skall bli övertygad om att det sjukvårdsarbete det här är fråga om både är intressant och

tacksamt och inte i något avseende nedklassat i förhållande till andra vårdområden.

Butlers bok lämpar sig utmärkt för all personal inom vårdområdet. Den utgör också en lättbegriplig läsning för politiska och administrativa instanser i samhället som har att lära sig förstå verksamhetens förutsättningar och sammanhang. Han ägnar uppmärksamhet såväl åt organisatoriska frågor som den dagliga vården, betonar rehabiliteringens och ADL-träningens stora betydelse och vittnar om de tacksamma resultat som ofta nås. Det arbete som Pierce Butler efterlämnat utgör på intet sätt något vittnesbörd från anno dazumal. Det är i stället en högaktuell handledning för dagens praktiska arbete inom äldreomsorgen och fyller därmed även sin plats vid bedömningen av de organisatoriska förbättringar och samhällslika åtgärder som måste övervägas och så snart som möjligt genomföras.

E. Husmark

Red: E. Husmark och Y. Karlsson

Arvfondsmedel även till åldringar och handikappade

Allmänna arvfonden har sedan tillkomsten 1928 varit avsedd att främja barns och ungdoms vård och fostran. Samhällets ökade resurser har successivt medfört en begränsning av de områden för vilka bidrag ur arvfonden kan komma ifråga, varför arvfondsutredningen föreslagit justitieministern vissa förändringar i den nuvarande lagstiftningen. Efter att ha övervägt en rad nya ändamål har utredningen stannat vid förslaget att bidragsgivningen från arvfonden bör utvidgas att även omfatta omsorger om åldringar och handikappade.

Undersysselsättning

Arbetslösheten och undersysselsättningen i u-länderna fortsatte att öka 1966. Arbetsstyrkan har växt snabbare än den ekonomiska utvecklingen. Ofta har det samtidigt varit kraftiga prisstegringar för konsumenterna. Men i industriländerna fortsatte välbefindets utvecklingen, konstaterar internationella arbetsorganisationen, ILO, i sin årsrapport. Dock steg även där arbetslöshetssiffrorna något men höll sig i allmänhet under tre procent.

Ny försäkringsform

En ny försäkringsform är klar att prövas. Den skall skydda vid olika former av omställning och införs inom gruppförsäkringen. Mening- en är att den som blivit varaktigt oförmögen till arbete skall få ett engångsbelopp, som blir 1.000 kr gånger antalet år fram till 67 år. Omställningskapitalet som det kallas skall underlätta omställning som ändrad bostad, invalidbil, mer behov av hjälp o.s.v. Det utbetalas först då arbetsoförmågan bestått ett år och beräknas kvarstå minst två till.

Invandring på nya villkor

Arbetsmarknadsstyrelsen har redan börjat tillämpa de nya regler för invandring som arbetsmarknadsens parter — efter åtskilliga kontroverser — enats om. AMS förutsätter för det första att utlänningskommissionen avslår alla första- gångsansökningar från utlänningar som redan rest in i landet. Meningen är att man skall försöka få en kollektiv rekrytering — men först sedan resurserna av svensk eller utländsk arbetskraft inom landet visat sig inte kunna fylla det aktuella behovet. Vid rekrytering utomlands hörs de centrala arbetsgivar- och löntagarorganisationerna först. Och ansökan skall i princip inte beviljas om inte bostadsfrågan är ordnad. Dessutom måste invandrarna garanteras samma lön som svenskar i motsvarande arbete. Det skall inte få bli något invandrarproletariat i lönehänseende.

Kris förvärrar kris

Bostadsbrist och avmattning på arbetsmarknaden har skapat svårigheter också för de patienter som är så friska att de kan skrivas ut från mentalsjukhus. Det är värre än tidigare att skaffa dem arbe-